

На основу члана 119 став 1 тачка 1, Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 88/2017), члана 124 став 1 тачка 1 Статута ОШ „Јован Дучић“ Петроварадин бр.01-398 од 23.03.2018. ,члана 108 Закона о основама система образовања и васпитања,(Службени гласник РС“, број 88/2017) у складу са Упутством министра просвете, науке и технолошког развоја бр. 610-00-953/2014-01 од 22. децембра 2014. године, Школски одбор ОШ „Јован Дучић“ у Петроварадину, на седници одржаној дана 5.04.2018. године доноси

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА ЗА ВРЕМЕ ОСТВАРИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА И ДРУГИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ОРГАНИЗУЈЕ ШКОЛА

І ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и за време извођења свих активности које организује школа (у даљем тексту, Правилник) уређују се ближи услови, облици, мере, начин, поступак и смернице за заштиту и безбедност ученика ОШ „Јован Дучић“ у Петроварадину (у даљем тексту, Школа), као и обавезу Школе да спроводи мере које је утврдила овим Правилником.

У прописивању мера, начина и поступака заштите и безбедности ученика Школа сарађује са надлежним органима локалне самоуправе града Новог Сада јер се, у складу са чланом 189 став 2 тачка 8) Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09, 52/11, 55/13 и 35/15 – аутентично тумачење, даље у тексту Закон), у буџету јединице локалне самоуправе обезбеђују средства за заштиту и безбедност деце и ученика.

Заштита и безбедност ученика обезбеђују се у складу с ближим условима, облицима, мерама, начину, поступку и смерницама за заштиту и безбедност ученика, које прописује министар надлежан за послове просвете.

Члан 2.

Ученици имају право на заштиту и безбедност према одредбама Правилника:

1. у школској згради и школском дворишту,
2. на путу између куће и Школе
3. ван школске зграде и школског дворишта – за време остваривања образовно-васпитног рада или других активности које организује школа (нпр. путовања, излети, екскурзије, музичка и спортска такмичења, кампови и др);

Члан 3

Школа по указаној потреби, а у случају промене битних околности, анализира потенцијално ризична места и предузима мере да се степен ризика сведе на минимум, као:

1) приступ школском простору – конфигурација терена и близина саобраћајница, мостова, пружних прелаза, пешачких прелаза, „лежећих полицајаца“, семафора и слично;

2) сигурност школског простора – ограђеност дворишта и степен ризика од могућности приступа трећих лица том простору, осветљеност простора око школе, видео надзор, стање громобрана и инсталација – водоводне, канализационе, електричне и грејне мреже и слично;

3) у школском простору – стање објеката у којима се остварује образовно-васпитни рад, приступ санитарним чворовима и њихово стање, стање степеништа и сигурности рукохвата, стање физкултурне сале, опреме и спортских терена, стање кабинета и др;

Члан 4.

У циљу заштите и безбедности ученика, Школа предузима следеће мере:

- 1) сарадња са државним органима и органима локалне самоуправе,
- 2) дежурство у школи,
- 3) осигурање ученика,
- 4) обезбеђивање свих елемената заштите од поплава, пожара, удара грома и других елементарних непогода које могу угрозити безбедност ученика Школе,
- 5) друге мере у циљу заштите и безбедности ученика, утврђене Законом и овим Правилником.

Члан 5.

Одељењски старешина и наставници који с ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје обавезни су да ученике упознају са опасностима с којима се могу суочити за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује школа, као и с начином понашања којим се те опасности избегавају или отклањају.

Члан 6.

Одредбе Правилника дужни су да поштују директор школе (у даљем тексту, директор), запослени у школи (у даљем тексту, запослени), ученици, родитељи, односно старатељи ученика и трећа лица када се налазе у школској згради, школском дворишту или на другом месту на којем се остварује образовно-васпитни рад или друга активност у организацији школе.

Члан 7.

Запослени, родитељи и ученици обавезни су да директору, секретару школе дежурном наставнику или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози заштиту и безбедност ученика.

Члан 8.

Посебна обавеза директора је да повремено, проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности ученика.

Провера из става 1. овог члана врши се без најаве.

Члан 9.

На материју коју уређује Правилник примењују се и одредбе других општих аката школе чија је примена важна за остваривање заштите и безбедности ученика.

II САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ**Члан 10.**

Ради свеобухватне заштите и безбедности ученика, у поступку прописивања и извршавања мера, Школа сарађује са:

- родитељима односно старатељима ученика,
- министарством надлежним за послове просвете,
- покрајинским секретаријатом надлежним за послове образовања,
- Школском управом Нови Сад,
- органима града Нови Сад, а посебно са одељењем за послове друштвених делатности,
- Министарством унутрашњих послова – Полицијска управа Нови Сад
- министарством надлежним за послове саобраћаја,
- центрима за социјални рад и домовима здравља града Новог Сада на чијој територији се налази Школа и општина на којима су пребивалишта ученика Школе
- надлежним комуналним службама

Члан 11.

Када ученик због неоправдане одсутности са наставе од најмање 5 часова може остати без надзора, Школа предузима мере појачаног васпитног рада у сарадњи са родитељима, односно старатељима, а у циљу промене његовог понашања и његове заштите и безбедности.

Члан 12.

У сарадњи са министарством надлежним за послове просвете, Школа се стара да сви облици образовно-васпитног рада теку без застоја и проблема, да свеукупни односи учесника наставног процеса буду такви да ученици Школе буду заштићени од свих облика дискриминације и насиља.

Члан 13.

Уз помоћ служби надлежних министарстава и Градске управе града Новог Сада, Школа се стара да саобраћајна сигнализација у околини Школе буде постављена на начин који ће омогућити максималну безбедност ученика приликом доласка и одласка из Школе.

Члан 14.

Уз помоћ надлежних комуналних служби Школа се стара о обезбеђењу тротоара и уличног осветљења на прилазу школи, правилном размештају/постављању контејнера тако да не ометају улаз у школско двориште и зграду и др.

Члан 15.

Школа сарађује са оранима јединице локалне самоуправе ради повећања безбедности ученика, повећања стандарда ученика и унапређење образовања и квалитета наставе.

Члан 16.

Сарадња са Министарством унутрашњих послова (даље у тексту: МУП, одвија се првенствено кроз обилазак Школе и околине од стране патроле МУП-а, ПУ Нови Сад, ради контролисања услова за несметан рад Школе и спречавања и настанка потенцијалних проблема.

Школа остварује сарадњу са надлежним инспекторима службе за малолетничку деликвенцију којима се пријављује свака ситуација у Школи или у понашању ученика која може довести до деликвентног понашања, како би се на време спречила ова појава и тиме остварила безбедност других ученика Школе

У време ваннаставних активности везаних за Школу, Школа је у обавези да благовремено пријави свако путовање ученика, како би радници МУП-а обавили преглед ангажованих аутобуса и старали се о безбедности ученика за време трајања путовања.

Члан 17.

Стручни сарадници Школе, у сарадњи са одељенским старешином, остварују увид у породичне прилике, када се уоче промене у понашању и учењу ученика и у случају констатације да постоји недовољна брига и надзор у породици,

предлаже директору Школе обраћање надлежном центру за социјални рад, у циљу предузимања мера ради пружања помоћи.

III ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ У ЗГРАДИ ШКОЛЕ И ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ И ДЕЖУРСТВО У ШКОЛИ

Члан 18.

Остваривању овог вида заштите и безбедности ученика служи поштовање одредаба Правила понашања у школи и активности стручног тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

Члан 19.

За време трајања наставе и других активности, стално су откључана главна улазна врата и улаз за ученике из дворишта.

За откључавање капија на школском дворишту и улазних врата овлашћени су домар, радници на одржавању чистоће и радник обезбеђења ако постоји физичко обезбеђење у школи.

Пре почетка наставе, домар, односно радници на одржавању чистоће откључава капију на школском дворишту и главна улазна врата, и улаз за ученике из дворишта и проверавају стање школских просторија, о томе обавештавају директора и предузимају друге неопходне мере.

Друга улазна врата на школској згради из дворишта откључавају се по потреби.

Члан 20.

Када се у школи не изводи настава нити друге активности сва улазна врата на школској згради су закључана.

За откључавање капије и улаза на почетку радног времена у првој смени и за закључавање капије и улаза на крају радног времена задужен је домар, односно радници на одржавању чистоће, по овлашћењу директора школе.

Члан 21.

Настава у школи изводи се у оквиру петодневне радне недеље и током радних субота предвиђених Годишњим планом рада школе у две смене, по распореду часова који је видно истакнут на огласној табли.

Члан 22.

Дежурство у школи изводе дежурни наставници и помоћно-техничко особље, у складу са процесом наставе.

Дежурство почиње 20 минута пре почетка наставе, а завршава се 5 минута након завршетка последњег часа.

Директор школе доноси распоред дежурства и врши контролу његовог извршавања.

Члан 23.

Дежурни наставници обавезни су да обављају дежурство у делу Школе предвиђеном распоредом дежурства, дужни су да идентификују и проверавају разлоге доласка трећих лица у Школу и прате њихово кретање у Школској згради, да о свим уоченим променама обавештавају директора Школе, извршавају његове налоге и омогућају безбедан улазак и излазак ученика из Школе.

Остале обавезе дежурних наставника пре почетка наставе, за време одмора и након завршетка наставе, за време боравка ученика у школи, уређени су актом којим се прописују правила понашања у школи.

Члан 24.

Помоћно техничко особље помаже у раду дежурним наставницима, дежура на свом радном месту и не удаљава се са њега без дозволе директора или дежурног наставника. У сарадњи са дежурним наставницима идентификују и проверавају разлоге доласка трећих лица у Школу и прати њихово кретање у Школској згради.

Члан 25.

Сви наставници, на крају сваког часа, односно наставе, напуштају учионицу односно кабинет тек пошто из ње испрате све ученике.

Члан 26.

Наставник који организује допунски, додатни час или неке друге активности, дужан је да брине о боравку ученика од почетка до краја ових активности.

Члан 27.

Обавезе одељенских старешина, наставника и свих запослених, као и родитеља за време боравка у школи и пријем и кретање лица која долазе у школу, забрана пушења, уношења експлозивних материја и других опасних предмета, уређени су актом којим се прописују правила понашања у школи.

Члан 28.

Пријем родитеља врши се у просторији одређеним за њихов пријем и у канцеларије администрације.

Приступ родитеља или пратиоца ученика у учионицу, кабинет или друга места где се остварује образовно васпитни рад, могућ је уз претходни договор са директором или наставником.

Члан 29.

У просторијама помоћно – техничког особља и на свим огласним таблама школе видно су истакнути бројеви телефона хитне помоћи и број надлежног дома здравља и бројеви телефона других хитних служби.

Члан 30.

Школа може, по одлуци Савета родитеља школе, за сваку школску годину ангажовати додатну службу за физичко и техничко обезбеђење ученика и објекта. Обавезе тог обезбеђења биле би утврђене посебним уговором.

Заштита од болести и повреда

Члан 31.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и ширења заразе, Школа:

1. стара се о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта, у складу са санитарно-хигијенским прописима и мерама;
2. води бригу о обављању прописаних лекарских прегледа запослених и ученика;
3. поступа по мерама надлежних органа наложеним у складу са прописима у области здравства;
4. у случају промена код ученика које се односе на његово здравствено стање одељенски старешина обавештава родитеља, предузима хитне мере уколико су неопходне и сарађује са школским лекаром и надлежним здравственим институцијама.
5. родитеља ученика чије здравствено стање, према процени директора наставника или стручног сарадника, може представљати опасност за друге ученике и запослена лица, обавезује да таквог ученика одведе на одговарајући преглед и забрањује му долазак на наставу и друге активности које организује школа, док надлежни лекар не потврди да опасност не постоји;

Члан 32.

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од повреда, Школа:

1. према својим могућностима обезбеђује коришћење школског намештаја, наставних и других средстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима ученика,
2. према својим могућностима примењује стандарде и нормативе који се односе на школски простор, број ученика у одељењу и друге услове за обављање делатности,
3. обезбеђује надзор наставника или стручног сарадника за време рада на уређајима или са предметима који могу изазвати повреду, као и за време извођења активности које представљају потенцијалну опасност за настанак повреде,

Члан 33.

Ученика чије здравствено стање, према налазу надлежног лекара, представља опасност за остале ученике и запослена лица, родитељи не смеју слати на наставу нити на друге активности у организацији школе.

Члан 34.

У случају појаве инфективне болести у Школи директор школе и сви запослени у случају непосредног сазнања дужани су да без одлагања обавесте Институт за јавно здравље Војводине и све надлежне институције (просветну инспекцију, санитарну инспекцију, инспекцију рада....)

Заштита од пожара, поплаве, електричне струје, удара громани других опасних појава

Члан 35.

У циљу заштите ученика и запослених, у Школи се спроводе мере заштите од пожара прописане законом, а које подразумевају обезбеђеност Школе довољним бројем ватрогасних апарата, обуку запослених за руковање њима и понашање у случају опасности и редовну контролу обучености запослених у сарадњи са Управом противпожарне полиције и лицем задуженим за заштиту од пожара.

Члан 36.

Школа предузима све законске мере заштите од пожара, обезбеђује довољан број противпожарних апарата и хидраната. Контрола исправности врши се сваких 6 месеци, у складу са Правилником о заштити од пожара.

Члан 37.

Запослени и ученици одговорни су за спровођење противпожарних мера и дужни су да их се придржавају и старају се да спрече избијање пожара, а нарочито да:

- се упознају са опасностима од избијања пожара и да стално спроводе мере за заштиту од пожара;
- када приметите пожар, најхитније обавесте контактирају ватрогасну службу и лице задужено за послове противпожарне заштите;
- учествују у гашењу пожара

Члан 38.

Неспровођење, непридржавање и неизвршавање прописаних противпожарних мера од стране запослених сматра се повредом радне обавезе. Дисциплинска одговорност запослених не искључује материјалну и кривичну одговорност.

Ради очувања живота запослених и ученика и имовине угрожене пожаром, запослени се оспособљавају за руковање уређајима, опремом и средствима намењеним за гашење пожара и спасавање људи и имовине. Оспособљавање се врши по програму који утврди надлежни орган. Програм оспособљавања састоји се из теоретског и практичног дела наставе.

Члан 39.

Ради остваривања заштите и безбедности од поплаве и/или изливања фекалија, домар проверава исправност водоводних и канализационих инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност. За санирање већих кварова ће се постарати, у сарадњи са директором Школе, да се ангажује одговарајућа служба.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, односно директора школе о уоченим променама на водоводним и/или канализационим инсталацијама, које могу угрозити безбедност.

Члан 40.

Ради остваривања заштите и безбедности од електричне струје, домар проверава исправност електричних инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност. За санирање већих кварова ће се постарати, у сарадњи са директором Школе, да се ангажује одговарајућа служба.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, односно директора школе о уоченим променама на електричним инсталацијама, које могу угрозити безбедност.

Члан 41.

Уређаји, други предмети и материје који се користе у наставном процесу, за одржавање хигијене или у друге сврхе морају се држати ван домашаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и/или здравље ученика.

Члан 42.

Школа је у обавези да врши редовну контролу громобранске инсталације од стране овлашћених организација и да поседује уредну документацију о томе, у складу са прописима у тој материји.

Евентуални недостаци морају се отклонити у најкраћем року.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара, односно директора школе о уоченим променама на громобранским инсталацијама, које могу довести у питање њихово функционисање.

Поред спровођења мера из става 1. и 2. овог члана, школа је обавезна да за време грмљавине обезбеди да ученици буду у школској згради.

Члан 43.

Заштита и безбедност од других опасних ствари и појава остварује се сходном применом чланова 36. до 44. Правилника.

IV ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ НА ПУТУ ИЗМЕЂУ КУЋЕ И ШКОЛЕ

Члан 44.

Директор, односно запослени прате стање саобраћајне сигнализације на прилазима школе.

Сваки запослени обавезан је да о уоченим недостацима на саобраћајној сигнализацији обавести директора школе, који ће ради решавања проблема ступити у контакт с надлежним органима.

Члан 45.

Школа пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима школе (постављање “лежећих полицајаца”),

семафора и других уређаја, организовање дежурства саобраћајних полицајаца и слично).

Члан 46.

Поред активности усмерених на побољшање безбедности у саобраћају, у вези са заштитом и безбедношћу ученика на путу од куће до школе и обратно, директор и запослени из реда наставног особља:

1. опомињу ученика којег сретну на његовом путу од куће до школе или обратно, ако се небезбедно понаша,
2. о сваком небезбедном понашању ученика обавештавају његовог одељењског старешину, који о томе обавештава његовог родитеља и предузима друге мере;

V ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ ВАН ЗГРАДЕ ШКОЛЕ И ШКОЛСКОГ ДВОРИШТА, ЗА ВРЕМЕ ОСТВАРИВАЊА ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА И ДРУГИХ АКТИВНОСТИ КОЈЕ ОРГАНИЗУЈЕ ШКОЛА

Члан 47.

На остваривање заштите и безбедности ученика за време боравка на екскурзији, као и за време извођења неке друге активности ван зграде школе и школског дворишта, примењују се основне одредбе Правилника, а сходно се примењују његове одредбе о остваривању заштите и безбедности ученика у згради школе и школском дворишту.

Поред одредаба из става 1. овог члана, на остваривање заштите и безбедности ученика ван зграде школе и школског дворишта, за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује школа, примењују се и одредбе чланова од 49 до 56. Правилника.

Заштита и безбедност ученика за време извођења екскурзија и сличних активности

Члан 48

Екскурзија као облик образовно-васпитног рада извод и се као и ваннаставне активности, у складу са наставним планом и програмом, годишњим планом рада, а на основу добијене сагласности Савета родитеља за одговарајућу школску годину

Члан 49.

Приликом избора понуђача за извођење екскурзија, школа ће посебну пажњу посветити његовој оспособљености за остваривање заштите и безбедности ученика за време активности која се организује.

Оспособљеност понуђача за остваривање заштите и безбедности ученика односи се нарочито на:

1. поседовање одговарајуће лиценце за рад,
2. кадровску и техничку опремљеност за организовање путовања ученика,
3. кадровску и техничку опремљеност за остваривање заштите и безбедности ученика у објекту у којем су смештени (физичко и техничко обезбеђење објекта, обезбеђена медицинска помоћ и слично),
4. квалитет исхране ученика;

Члан 50.

Одељењски старешина, односно стручни вођа екскурзије и задужени наставник за извођење ваннаставне активности, обавезни су да воде рачуна о здрављу ученика, о смештају и исхрани, о угодном и сигурном превозу, о безбедности, о облачењу прилагођеном временским приликама и другим околностима од утицаја на здравље и безбедност ученика.

Ако за време екскурзије или ваннаставних активности неко од ученика теже оболи или се теже повреди, стручни вођа екскурзије, одељењски старешина, односно наставник задужена извођење ваннаставне активности, дужни су да му обезбеде лекарски преглед, а по потреби и смештај у болницу или другу здравствену организацију. О смештају ученика у болницу обавезно се обавештавају родитељи и директор школе.

VI ЗАШТИТА ОД ЗЛОУПОТРЕБЕ И СПРЕЧАВАЊЕ ЗЛОСТАВЉАЊА УЧЕНИКА

Члан 51.

У школи су забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења и подстицање или неспречавање таквих активности, као и по другим основима утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Под дискриминацијом лица или групе лица сматра се свако непосредно или посредно, на отворен или прикривен начин, искључивање или ограничавање права и слобода, неједнако поступање или пропуштање чињења, односно неоправдано прављење разлика повлађивањем или давањем првенства.

Не сматрају се дискриминацијом посебне мере уведене ради постизања пуне равноправности, заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају.

Препознавање облика дискриминације од стране запосленог, ученика или трећег лица у школи врши се на основу ближих критеријума које заједнички прописују министар просвете и орган надлежан за припрему прописа о људским и мањинским правима.

Члан 52.

Задатак школе и свих субјеката које делују у школи, је да се свим средствима боре у спречавању свих видова злостављања деце, у сарадњи са локалном и широм заједницом, (Центар за социјални рад и др. установама) органима власти, службом обезбеђења у школи.

Установа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Члан 53.

У школи су забрањени:

1. физичко, психичко и социјално насиље, сексуално и дигитално насиље
2. злостављање и занемаривање ученика,
3. понашање којим се вређа углед, част или достојанство
4. физичко кажњавање и вређање личности, односно сексуална злоупотреба ученика или запослених;

Члан 54

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног или понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Занемаривање и немарно поступање представља пропуштање школе или запосленог да обезбеди услове за правилан развој детета и ученика.

Школа је дужна да надлежном органу пријави сваки облик насиља, злостављања и занемаривања у установи почињен од стране родитеља, односно другог законског заступника или трећег лица у школи.

Члан 55.

Под физичким насиљем сматра се:

1. физичко кажњавање детета или ученика од стране запослених и других одраслих особа,
2. свако понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог,

3. насилно понашање запосленог према ученицима или другим запосленим лицима, као и ученика према другим ученицима или запосленим лицима;

Под психичким насиљем сматра се понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета, ученика или запосленог.

Под социјалним насиљем сматра се искључивање детета или ученика из групе вршњака и различитих облика социјалних активности школе.

Члан 56.

Осим наведених облика из члана 61 Правилника, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, експлоатацију ученика, електронско насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље представља понашање којим се ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата, или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Дигитално насиље и злостављање представља злоупотреба информационо комуникационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, смс-ом, ммс-ом, путем веб сајта, четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и другим облицима дигиталне комуникације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних ученику; нереаговање на сумњу о

занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Члан 57.

У школи је забрањен сваки облик насиља и злостављања из члана 60 Правилника, од стране ученика, његовог родитеља, односно старатеља или одраслог лица, над наставником, стручним сарадником и другим запосленим лицима.

Због повреде забране из става 1. овог члана против родитеља, односно старатеља ученика покреће се прекршајни, односно кривични поступак.

Члан 58.

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање прописана су три нивоа насиља и злостављања.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања на нивое има за циљ обезбеђивање уједначеног поступања (интервенисања) установа у ситуацијама насиља и злостављања када су актери деца, односно ученици (дете - дете, ученик - ученик, дете и ученик - запослени). Исти облици насиља, злостављања и занемаривања могу да се појаве на више нивоа, али се разликују у интензитету, степену ризика, учесталости, последицама и учесницима.

Члан 59.

Први ниво насиља и злостављања:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: ударање чврга, гурање, штипање, гребање, гађање, чупање, уједање, саплитање, шутирање, прљање, уништавање ствари.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: омаловажавање, оговарање, вређање, ругање, називање погрдним именима, псовање, етикетање, имитирање, „прозивање“.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: добацивање, подсмевање, искључивање из групе или заједничких активности, фаворизовање на основу различитости, ширење гласина.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито, неумесно, са сексуалном поруком: добацивање, псовање, ласцивни коментари, ширење прича, етикетање, сексуално недвосмислена гестикација.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

Члан 60

Други ниво насиља и злостављања:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: шамарање, ударање, гажење, цепање одела, „шутке“, затварање, плување, отимање и уништавање имовине, измицање столице, чупање за уши и косу.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: уцењивање, претње, неправедно кажњавање, забрана комуницирања, искључивање, манипулисање.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: сплеткарење, ускраћивање пажње од стране групе (игнорисање), неукључивање, неприхватање, манипулисање, искоришћавање.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: сексуално додиривање, показивање порнографског материјала, показивање интимних делова тела, свлачење.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационог технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

Члан 61.

Трећи ниво насиља и злостављања:

Облици физичког насиља и злостављања су, нарочито: туча, давлeње, бацање, проузроковање опекотина и других повреда, ускраћивање хране и сна, излагање ниским температурама, напад оружјем.

Облици психичког насиља и злостављања су, нарочито: застрашивање, уцењивање уз озбиљну претњу, изнуђивање новца или ствари, ограничавање кретања, навођење на коришћење наркотичких средстава и психоактивних супстанци, укључивање у деструктивне групе и организације.

Облици социјалног насиља и злостављања су, нарочито: претње, изолација, малтретирање групе према појединцу или групи, организовање затворених група (кланова) које има за последицу повређивање других.

Облици сексуалног насиља и злостављања су, нарочито: завођење од стране одраслих, подвођење, злоупотреба положаја, навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин, силовање, инцест.

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационог технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

Насилно понашање са трећег нивоа сматра се повредом забране из члана 67. овог Правилника.

Члан 62.

Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање су прописани садржаји и начини спровођења превентивних и интервентних активности, услови и начини за процену ризика,

начини заштите од насиља, злостављања и занемаривања, праћење ефеката предузетих мера и активности.

На основу Посебног протокола за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама у школи је формиран Тим за заштиту ученика од насиља.

Тим за заштиту ученика од насиља чине пет чланова из реда запослених.

Ученици, родитељи, запослени и друга лица, информичу се о саставу и просторијама Тима путем школске огласне табле, ради добијања потребних информација, помоћи и подршке за заштиту ученика од насиља.

Задаци Тима за заштиту ученика од насиља су да: подстиче и развија климу прихватања, толеранције и међусобног уважавања, обавља саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља, сарађује са родитељима, односно старатељима ученика, сарађује са релевантним установама, као и други задаци утврђени Статутом школе и Програмом заштите ученика од насиља који је саставни део Годишњег плана рада школе.

Члан 63.

Према ученицима који чине повреде обавеза ученика и повреде забрана дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања могу се примењивати само оне мере које су утврђене Законом или општим актом школе.

Члан 64.

У школи је забрањено страначко организовање и деловање и коришћење школских просторија у такве сврхе.

VII ОСИГУРАЊЕ УЧЕНИКА

Члан 65.

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде) које се могу евентуално десити и са условима под којима се врши осигурање.

Школа је такође у обавези да, уколико постоји заинтересованост родитеља, буде посредник између њих и осигуравајуће организације, како би родитељ, уплатом премије осигурања, омогућио свом детету заштиту од свих ризика у свакодневном животу (у Школи, код куће, на путу, екскурзији, летовању и сл.).

VIII ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 66.

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика, за време остваривања образовно васпитног рада и других активности које организује школа, заведен под деловодним бројем 01-2413 од 18.05.2015. године.

Члан 67.

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли школе.

ПРЕДСЕДНИК ШКОЛСКОГ ОДБОРА:

Далибор Добрић

Објављено на огласној табли школе, 5.04.2018.

СЕКРЕТАР ШКОЛЕ:

Драгана Бојовић